

Հովհաննես Թումանյան

Խորհրդածություն հայկական հարցի վրա

Հողների առջև ցրրված, հալածված,
Քարեքար գարկված, տանջված ու հյուծված
Ի՞նչ է ուզում նա դալուկ շրթունքով,
Անվերջ բողոքով, անգոր խնդիրքով.

Իր փա՛ռքն է ուզում, թե թագն ու գահո՞ւյք:
Իր կյանքն է ուզում, իր պատիվն, իր գույք:

Ո՛վ, անո՛թ, անո՛թ... անո՛թ ամենքին,
Անո՛թ և մարդուն և ժամանակին:
Շունն էլ չըպիտի էն խընդրեր շանից,

Ինչ մարդն է խընդրում իրեն նմանից
Էս առատ-արձակ աշխարհի միջին
Իր կյանքն, իր պատիվն, իր գույքը չընչին...

Ափսո՛ս էն պայծառ, պարզ արեգակին,
Ափսո՛ս էն գառվառ ծըլին ու ծաղկին,

Ափսո՛ս աստղերին, ծովին ալեծուփ,
Ափսո՛ս դաշտերին, լեռանց երկնահուպ.
Ինչպե՛ս սրբանց մեջ ծընան հրրեշներ
Էսքա՛ն մարդատյաց, անխիղճ ու անսեր...

Ո՛չ, հանգի՛ստ, հոգի՛ս, իգուր չի ոչինչ.

Ոչ ծիլ ու ծաղիկ, ոչ արևը ջինջ,

Ոչ խոսքն հանճարեղ, ոչ երգը քնքույշ:

Կա մեծ ու զրվարթ, իմաստուն մի ույժ,

Որ Մութն աշխարհից տանում է մարդ

Դեպի Լույս աշխարհք, սեր, եղբայրություն:

Ամեն մի չարիք ունի իրեն վերջ

Ու կա հատուցում ամեն գործի մեջ.

Կա մխիթարանք տառապող հոգուն,

Լացող աչքերին կա հանգիստ ու քուն,

Եվ դարձ կա նրբան, որ վառեց խարույկ

Խըլեց ուրիշից կյանք, պատիվ ու գույք:

1913
